

Lektionsplanering

Årskurs: 7

Ämne: Historia

Tema: Upplysningen

Koppling till styrdokument

Undervisningen ska behandla upplysningens framväxt och dess grundläggande idéer, fokusområden och betydelse för samhällen i Europa under 1700-talet. Eleverna ska lära sig om viktiga tänkare och deras bidrag till filosofi, vetenskap och politik samt hur dessa idéer påverkat den moderna världen.

Kunskapskrav

Eleven redogör utförligt för upplysningens huvuddrag och centrala figurer. Eleven kan också analysera hur upplysningen influens på samhälle, politik och vetenskap, samt relatera upplysningens idéer till vår tid.

Lärrarledda instruktioner

Introduktion till upplysningen (10 min)

- Definiera vad upplysningen innebär och ge en översikt över tidsramen (cirka 1700-1800).
- Diskutera hur upplysningen var en reaktion på tidigare idéer, såsom feodalism och absolutism, och hur den präglades av en tro på förnuft och vetenskap.
- Presentera centrala begrepp som rationellt tänkande, empirism och individualism.

Centrala tänkare och deras idéer (15 min)

- Gå igenom några av de mest inflytelserika tänkarna under upplysningen, såsom Voltaire, Rousseau, Locke och Montesquieu.
- Diskutera deras största idéer och bidrag till filosofin, politiken och samhället. Exempelvis John Lockes teori om naturens rättigheter och Rousseaus idéer om kollektiv suveränitet.
- Förklara hur dessa idéer utmanade traditionella auktoriteter och förespråkade för reformer.

Upplysningen och vetenskapen (15 min)

- Beskriv hur upplysningen främjade vetenskaplig metod och experiment, med fokus på viktiga vetenskapsmän som Newton och deras bidrag.
- Diskutera hur vetenskapliga framsteg kopplades till filosofiska idéer och hur de ifrågasatte tidigare uppfattningar.
- Reflektera över hur vetenskapsrevolutionen, i kombination med upplysningen, förändrade människors syn på världen.

Kulturella och sociala konsekvenser (5 min)

- Gå igenom kulturella uttryck i litteratur och konst under upplysningen och hur dessa ofta reflekterade upplysningens ideal.
- Diskutera hur upplysningen också ledde till samhällsliga förändringar, inklusive krav på jämlikhet och mänskliga rättigheter.

Sammanfattning och frågor (5 min)

- Sammanfatta vad som har diskuterats under lektionen, inklusive de centrala idéerna, tänkarna och deras betydelse.
- Ge eleverna möjlighet att ställa frågor och klargöra begrepp.

Aktivitet

Eleverna ska skapa en mind-map som visar kopplingar mellan olika upplysningstänkare, deras idéer och hur dessa idéer påverkade olika områden som politik, vetenskap och filosofi. Beräknad tidsåtgång: 20 minuter.

Exit-ticket

- Vad kännetecknar upplysningen? Svar: Upplysningen kännetecknas av en tro på förnuft, vetenskap, och ett ifrågasättande av traditionella auktoriteter och dogmer.
- Nämn en central tänkare inom upplysningen och en av deras idéer. Svar: John Locke, vars teori om naturliga rättigheter och att regeringar ska baseras på samtycke från de styrda var central.
- Hur påverkade upplysningen vetenskapen? Svar: Upplysningen främjade en metodisk och empirisk inställning som ledde till flera viktiga vetenskapliga upptäckter.
- Vilka kulturella uttryck kan ses som resultat av upplysningens idéer? Svar: Romaner och teaterstycken som fokuserade på sociala frågor och mänskligt tänkande, samt konstverk som framhöll förnuft och logik.
- Hur påverkades samhällets syn på makt under upplysningen? Svar: Det blev vanligare att ifrågasätta absolut makt och att kräva mer

jämställdhet och representation, vilket ledde till idéer om demokrati.

Hemläxa

Skriv en reflekterande text (200 ord) om en upplysningstänkare som intresserar dig. Diskutera deras viktigaste idéer och hur dessa kan kopplas till dagens samhälle.

Fördjupningsuppgift

Eleverna kan välja att fördjupa sig i en specifik aspekt av upplysningen, som dess påverkan på en viss revolution (t.ex. den amerikanska eller franska) och hur upplysningens idéer reflekteras i dessa. De ska presentera sina fynd i en rapport eller en visuell presentation.

Förslag för nästa lektion

Upplysningens påverkan på revolutioner. I nästa lektion ska fokus ligga på hur upplysningens idéer och tankar bidrog till betydande revolutioner, som den amerikanska och franska revolutionen. Lektionen kommer att analysera hur upplysningen formade dessa rörelser och deras effekter på världshistorien. Detta knyter an till tidigare lektioner genom att se hur idéer förvandlas till handling i samhällen.

Förberedelser

- Förbered material och bilder som belyser upplysningens centrala idéer och tänkare.
- Dela ut pappersmaterial och exempel för mind-map aktiviteten.
- Samla information om viktiga upplysningstankar och deras påverkan på samhälle och politik.

Tags: [Lektion](#)